

Odešel MUDr. Zdeněk Hazlbauer

* 25. května 1928 Praha – † 21. října 2005 Praha

V říjnu loňského roku opustil řady badatelů, zabývajících se středověkou hmotnou kulturou, přední odborník na problematiku historického kamnářství MUDr. Zdeněk Hazlbauer.

Historii, obzvláště pak starším českým dějinám patřil jeho zájem už od mládí. Tehdy se sice rozhodl pro studium všeobecného lékařství na Karlově univerzitě, ale současně si prohluboval i znalosti z dějin hmotné kultury. Lékařská profese jej později zavedla na ministerstvo zahraničních věcí, na československé velvyslanectví v Londýně a po politických změnách v roce 1968 do farmaceutického koncernu SPOFA, oblasti výzkumu nových léčiv.

Vedle pracovních povinností si v této složité době nacházel stále více času na bližší kontakty s archeologickými výzkumy prostřednictvím spolupráce s Městským Muzeem v Čelákovících. Absolvoval rovněž dvousemestrový kurz archeologie, pořádaný Národním muzeem v Praze. Ve druhé polovině 70. let také začal publikovat své první práce, jejichž celkový počet dosáhl během necelých třiceti let více než dvou set titulů (bibliografie prací 1976–1993 AR 45, 1993, 333–335; 1993–1997 AR 50, 1998, 520–522). V roce 1977 se poprvé objevuje jako spoluautor příspěvku ve sborníku *Archaeologia historica* a časem se stává pravidelným aktivním účastníkem konferencí středověké archeologie. Od počátku 80. let začíná zaměřovat svoje badatelské aktivity na kamnové kachle a s nimi spojenou problematiku historického kamnářství, a to nejen středověkého, ale i renesančního. Nevšední píle, silně vyvinutý smysl pro systematické zpracování zkoumané problematiky a schopnost postihnout a analyticky vyhodnotit důležité detaily se staly základem jeho práce při vyhodnocování a uspořádávání kachlových souborů mnoha českých muzeí. Podrobné propracování technologie výroby středověkých kachlů mu umožnilo doplnit jejich terminologii a typologii novými prvky, opírajícími se rovněž o matematické a statistické metody. Tyto poznatky ověřoval a korigoval v praxi za pomoci experimentální archeologie. Trojrozměrné rekonstrukce gotických kamen se staly součástí stálých muzejních expozic např. v Táboře, Čáslavi či Mohelnici. Ve svých pracích věnoval také velkou pozornost ikonografickým rozborům středověkých a raně novověkých kachlů, jejichž výsledkem se staly četné studie, zaměřené na specifická témata ve výzdobných motivech kamen. Dílčí studie a články zúročil v roce 1998 vydáním monografie „Krása středověkých kamen. Obraz náboženských idejí v českém uměleckém řemesle“.

Zdeněk Hazlbauer se postupně vypracoval na předního znalce v oblasti historického kamnářství uznávaného i zahraničními odborníky. Své schopnosti a znalosti zúročil i při své osvětové činnosti, ať už přednáškové či výstavní, po léta spojené s aktivním působením zejména ve Společnosti přátel starožitností. V posledních letech svého života se Zdeněk Hazlbauer snažil završit své celoživotní dílo instalací rozsáhlé sbírky replik gotických a renesančních kachlů, vybudováním stálé expozice o vývoji kamnářství v některém z našich památkových objektů. Věřme, že se v naší „kachlogii“ najde dostatek sil a prostředků tento jeho odkaz realizovat.

M. ŠLOSSEROVÁ

